

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1125/2023
21.12.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић и Зорице Булајић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Гавро Димитријевић, адвокат из ..., против тужене Предшколске установе „Радосно детињство“ из Новог Сада коју заступа Правобранилаштво Града Новог Сада, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3851/22 од 05.01.2023. године, у седници већа одржаној 21.12.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као онеоснована, ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3851/22 од 05.01.2023. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 2964/21 од 21.06.2022. године, ставом првим изреке усвојен је тужбени захтев па је ставом другим изреке обавезана тужена да тужиљи на име накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора за период од 01.10.2018. године до 31.01.2022. године исплати појединачне месечне износе са законском затезном каматом од доспелости па до исплате, ближе наведене у овом ставу. Ставом трећим изреке обавезана је тужена да тужиљи исплати трошкове парничног поступка у укупном износу од 80.204,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом четвртим изреке одбијен је захтев тужиље у погледу законске затезне камате на трошкове парничног поступка за период од пресуђења па до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3851/22 од 05.01.2023. године, усвојена је жалба тужене и првостепена пресуда преиначена тако што је одбијен тужбени захтев за обавезивање тужене да тужиљи за период од 01.10.2018. године до 31.01.2022. године исплати накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, одбијен захтев тужиље за накнаду трошкова првостепеног поступка и обавезана тужиља да туженој накнади трошкове првостепеног поступка у износу од 37.142,00 динара и да јој накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 32.284,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужила је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права и битне повреде одредаба парничног поступка.

Врховни суд је испитао побијану пресуду у смислу одредбе члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11...10/23), у вези члана 92. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“, број 10/23) и оценио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању тужила је у утуженом периоду била запослена код тужене на радном месту ... са коефицијентом за обрачун и исплату плате 6,30. Тужена је тужили у овом периоду плата обрачунавана у складу са Законом о платама у државним органима и јавним службама тако што је коефицијент радног места множила са прописаном основицом за дати месец па пошто је тако обрачуната основна зарада била мања од минималне зараде, то је тужена вршила корекцију доплатом до минималне зараде те је тужили исплаћивала зараду у висини минималне зараде. На обрачунским листама у утуженом периоду тужили није исказивана накнада на име трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. Висина тражених накнада утврђена је на основу налаза и мишљења судског вештака према критеријума из тада важећих Посебних колективних уговора у Републици Србији којима је прописано да запосленом припада накнада трошкова за исхрану у току рада у висини од 250,00 динара бруто по дану и накнада трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора у висини од 1/12 минималне зараде на месечном нивоу.

Код овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је усвојио тужбени захтев сматрајући да накнада трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора нису садржани у коефицијенту радног места тужиле с обзиром на то да је тужена тужили исплаћивала плату у висини минималне зараде и да је стога дужна да јој тражене накнаде исплати у износу утврђеном вештачењем, а према критеријумима из Посебних колективних уговора у Републици Србији важећих у утуженом периоду, а у недостатку параметара и општих аката који су били на снази код тужене у спорном периоду.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев из разлога што су у складу са чланом 4. став 2. Закона о платама у државним органима и јавним службама, који је *lex specialis* у односу на Закон о раду, ове накнаде садржане у коефицијенту за обрачун плата што значи да се исте остварују кроз обрачун и исплату плата услед чега нема основа да се примењује најповољнији критеријум односно параметри у тренутно важећим Посебним колективним уговорима у Републици Србији.

По оцени Врховног суда, одлука другостепеног суда заснована је на правилној примени материјалног права.

Одредбом члана 187. став 3. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“ број 88/17...6/20) прописано је да се на утврђивање и обрачун

плата, накнада и додатака запослених у установи примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама.

Закон о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“ број 34/01...157/20) прописује начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе (члан 1. став 1. тачка 3.). Одредбом члана 3. став 1. истог Закона прописано је да основицу за обрачун и исплату плате утврђује Влада, осим за председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама председника Републике и Народне Скупштине Републике Србије, док је одредбом члана 4. став 1. истог Закона прописано да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а став 2. истог члана прописује да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора.

Посебан колективни уговор за запослене у установама предшколског васпитања или образовања чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“ број 43/17 ... 97/20, који је важио до 13.07.2020. године) у одредби члана 35. прописује да запослени има право на плату у складу са законом (став 1.), да се плата запосленог утврђује на основу основице за обрачун плате, коефицијента, додатка на плату и обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата у складу са Законом (став 2.). Одредбом члана 36. наведеног Колективног уговора прописано је да основна плата запослених представља производ основице и коефицијента у складу са Законом, а које одредбе су садржане и у одредбама чланова 36. и 37. важећег Колективног уговора за запослене у установама предшколског васпитања и образовања чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“ број 97/20 од 07.07.2020. године).

Законом о раду („Службени гласник РС“ број 24/05...95/18) у одредби члана 118. став 1. прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду и то, између осталог, за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин (тачка 5.) и регрес за коришћење годишњег одмора (тачка 6.), док према ставу 2. истог члана висина трошкова из става 1. тачка 5. овог члана мора бити изражена у новцу. Одредбе овог Закона примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није другачије одређено на основу одредбе члана 2. став 2. тог Закона.

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама („Службени гласник РС“ број 44/01...19/21), коју је Влада Републике Србије донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Одредбом члана 2. став 1. тачка 1. ове Уредбе утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених из члана 1. ове уредбе која се примењује на запослене у основном образовању. У конкретном тужиља је запослена у предшколској установи па се на утврђивање и обрачун њене плате, као и накнаде и додатака по основу рада према одредби члана 187. став 3. Закона о основама система образовања и васпитања

примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама.

Супротно ревизијским наводима супсидијарна примена Закона о раду прописана је само за случај када посебним законом положај, права, обавезе и одговорности запослених нису другачије уређени. Пошто посебан закон, Закон о платама у државним органима и јавним службама прописује да коефицијент за обрачун плате садржи додатак за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, то ова одредба посебног закона искључује примену опште норме из Закона о раду. Посебним колективни уговор за запослене у установама предшколског васпитања или образовања чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе није предвиђено право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора. Дакле како на основу члана 4. став 2. Закона о платама у државним органима и јавним службама као *lex specialis* произлази да су примања по основу накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора садржане у коефицијенту као једном од елемената плате, то не постоји правни основ за остваривање предметног права тужиље. Тај основ не постоји ни у општем акту.

Стога је правилан закључак другостепеног суда да тужиљи не припада право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, пошто су те накнаде садржане у коефицијенту њене плате, па је стога чињеница да је тужиљи у спорном периоду исплаћивана минимална зарада на основу одредбе чланова 35. и 36. (односно 36. и 37.) Посебног колективног уговора за запослене у установама предшколског васпитања или образовања чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе без утицаја је на другачију одлуку јер она не активира права из Закона о раду као општег закона.

Правилно је одлучено и о накнади трошкова поступка, на основу члана 165. став 2., у вези чланова 153. став 1., 154. и 162. ЗПП.

Из изложених разлога, Врховни суд је применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Драгана Маринковић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић